

Calderoni és Társa

Egy név, egy budapesti fogalom, egy rész várostörténelem, ifjúkori visszaemlékezés. Cégjelzés? Valóban úgy kell lenni! Hiszen a név a város legelőkelőbb terén fényes üzleti portál fölött díszlik, ott, ahol a kirakatüvegek előtt a járókelők tömege torlódik, ott, ahol a sétálóknak a többsége nem a létért küzdő, rohanó csoportjából, hanem gondtalan urak és hölgyekből áll, akik nézelődnek és nézetik magukat. A legtöbb budapesti számára mégis a Calderoni szó több, mint egy optikai cikkek üzlete, jöllehet az ország legelőkelőbb körei szemüvegeit és távesőveit, a Zeisseket és Goerzekeket, fényképező-készletei szükségleteit, minden idevágó cikket, amit a modern élet létrehozott, sehol másutt, mint csak a Calderoninál szerezheti be. Sok évtizeddel ezelőtt nem is képzelhette el a budapesti polgár másként, ha kényyszerülve volt szemüveget vásárolni, minthogy elmenjen a Calderonihoz és ott válasszon. Itt sohasem kellett kérdezni, hogy az üveg valóban megfelel-e, hogy a legkülönbözőbb termo- és barométerek pontosan megvannak-e konstruálva, hogy az ár valóban megfelelő-e a Calderoni név feleslegessé tett minden ilyenfajta érdeklődést. És csodálatos! Nemesak a múltban volt így, még ma is az elképzelhetetlen kereskedői versenyben, amikor a hasonló üzletek úgy nőnek ki a talajból, mint a gombák, nincs másként. A születési és pénzarisztokrácia, a jobb polgári kör, azonban a kevésbé jómódúak is, akik azt akarják, hogy rendesen szolgálják ki, nem is jön arra a gondolatra, hogy szükségleteit másutt, mint Calderoninál szerezze meg.

A magyarázatot ne keressük bizonyos társadalmi körök született maradiságában, hanem inkább abban a szerencsés egyensúlyban, amelyben a szolid üzleti konzervativizmus társul a technikai téren felmutatható haladási törekvéssel. Mert ki is kételkedhetnék egy pillanatig is afölött, hogy Calderoninál a legtökéletesebbet kaphatjuk, amit csak az optika produkál, még pedig szolid, mérsékelt áron?! A cég nem is lenne képes másként történelmi hírnevét megőrizni, minthogy a legszigorúbb üzleti politikát követi.

Mert hiszen egy részlet kultúr- és várostörténet, sőt magyar nemzeti történelemkövessége is a Calderoni névben. István, a y-huszárok

mat és élvezheti a megszerzett vagyont. Magamellé vette egykori tanoncát, az akkori első segédet, Hopp Ferencet, 1861-ben mint társat és három évvel később teljesen rábízta az üzletet.

Ami a Calderoni és társa cégből lett, köszönhető ennek a Morvaországból bevándorolt sekrestyés fiúnak. „Franzl” volt négy éven keresztül Calderoni optikustanonca, azonban ez alatt az idő alatt nemcsak az optikai ipar kézügyességét sajátította el, hanem foglalkozott kereskedelmi tudománnyal is, angolul, franciául tanult, két évig Bécsben praktizált, visszaszájott Calderonihoz, azonban tudomány-szomja nem engedte őt nyugodni. Átkelt az óceánon és négy évig a nagy Benoit Khán-féle optikai üzletben működött. Azonban visszakivánczolt második hazájába, Magyarországra és ekkor, 1861-ben, ilyen előképzettséggel átvette a már híres Calderoni üzletet. Főcélja volt az optikai tanszerek konstrukciója és forgalombahozatala, amely üzleti ágának Eötvös József báró kultúrtörekvései szintén megfeleltek.

Hopp Ferenc az üzletet hatalmas vállalatá fejlesztette és az összes állami, községi és felekezeti iskolák tőle vásárolták fizikai, természettudományi és kémiai tanszereiket. A Váci-utca és Gizella-tér sarkán lévő üzlet mind nagyobbá és híresebbé vált. Mi öregek fájdalmas nosztalgiával gondolunk ifjú éveinkre, amidőn egy nap sem mulhatott el anélkül, hogy ne vándoroltunk volna Calderoni kirakataihoz.

Ott ki voltak téve a kor összes kiváló politikusainak fényképei. Ott éltették Szilágyi Dezsőt, Wekerle Sándort, ott demonstráltunk a véderő törvényjavaslat idején, 1889 februárban Tisza Kálmán ellen és jelen sorok írója majdnem áldozata lett annak a kődobásnak, mely a Calderoni kirakatban lévő Tisza Kálmán-képnek volt szánva. Az üzletben a kő Hopp Ferenc lábaihoz esett.

Ezen kirakat előtt ábrándoztunk Blaháról, Pálmayról és Hegyiről, idevonultunk, hogy az Elektra és Medea bemutató után való napon Jászait és a Nóra bemutatása után Márkust csodáljuk. Mert itt láthattuk színpadi nagyjainkat mindjárt a premier után legújabb kreációikkal együtt.

A Calderoni üzlet híres lett és Hopp Ferenc gazdag. Hopp beutazta az egész világot, ismerte az öt világrészt és hatalmas műkincseket gyűjtött, amelyek ma a világhírű Hopp Ferenc-múzeumban vannak elhelyezve. Mielőtt nyolcvanhét éves korában meghalt, nemcsak egy eredményes életre tekinthetett vissza, hanem annak a tudatát is sirba vihette, hogy az üzlet az utána következő generáció vezetése alatt az ő intenciója szerint vezetetik.

Ez a Calderoni-üzletnek rövidre fogott története, amely az öreg Drasche-féle háznak tönkremenetele után a szemben fekvő Haas-féle palotába költözött. Ez a vállalat ma is és a jövőben is jellemző tanujele a bölcselletes magyar kereskedői szellemnek és ipari szorgalomnak.